

Una invitació a viatjar cap a les essències

- Va trobar en el color i en la seva disposició en l'obra l'expressió de l'ésser humà

JOSEP M. CADENA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 18.12.09

Fill de pintor des del principi i, després, encara molt joves tots dos, marit de pintora, **Albert Ràfols-Casamada** va tenir des de petit consciència que pertanyia a un sector de persones que ho havien perdut tot i que havien de lluitar per recuperar el passat, per projectar-se al futur sense lligams.

El pare, **Albert Ràfols i Cullerés**, nascut a Barcelona el 1892, havia començat a exposar el 1920 a l'Exposició de Belles Arts i, després, va mostrar la seva obra en sales com Dalmau, La Pinacoteca, Laietanes i altres, que figuraven entre les més renovadores del seu temps. I, després, la dona, companya des dels temps d'estudi, seria **Maria Girona**, artista i neboda del crític, estudiós de l'art i pintor **Rafael Benet**, que va ser un dels esperits plàstics més aguts i oberts del seu temps.

Considero que és important la circumstància cronològica de **Ràfols-Casamada**, perquè, nascut l'any de la dictadura de Primo de Rivera, va rebre la influència il·lusionada de millora que va portar la Generalitat Republicana, va viure de prop la guerra civil i va patir des d'un principi una dictadura que negava tot acte de catalanitat. Per això té mèrit personal que, després d'una orientació primitiva cap als estudis d'arquitectura, optés per la pintura, de la qual havia rebut orientacions

tècniques del seu pare, per presentar-se com a pintor el 1946 amb el grup Els Vuit. Va ser a la sala Pictoria, desapareguda fa anys, que va optar per l'apertura ideològica en uns anys en què la situació –les forces de l'Eix havien estat derrotades pels aliats en la segona guerra mundial– semblava obrir-se. I, malgrat que després va tornar a tancar-se dins de la dictadura, alguna cosa –molt poc– s'havia guanyat i personatges com **Ràfols-Casamada** van ser tenaços i conseqüents.

Crec que el pintor, doblat de poeta i sempre català íntegre, es va obrir camí a Catalunya i a Espanya per la seva creativitat artística. Va saber avançar en si mateix i trobar en el color i en la seva disposició dins de cada obra l'expressió de l'ésser humà que es fon amb l'univers. Però, a més, va fer una gran obra col·lectiva amb les escoles Elisava i Eina. Va saber crear una acció conjunta, que sempre ha anat més enllà de l'aspecte docent.

Ràfols-Casamada era un home reflexiu i un artista conscient que l'obra no només és la que queda per al futur sinó que marca el present. Va aportar sempre el màxim i va considerar els nombrosos guardons que va rebre al llarg de la seva vida, així com els elogis tributats a la seva obra, com una exigència per seguir en l'exigència. Els seus colors –blaus, vermells...– no van ser mai gratuïts. Buscava la concreció i la simplicitat, de manera que els esperits burletes parlaven de «gairebé res», quan en Albert Ràfols-Casamada sempre hi havia més en el viatge cap a les essències al qual sempre ens invitava amb els seus quadros.